

Co-operation in action :
collaborative initiatives in the world
of information / ed. by Stella Pilling,
Stephanie Kenna. - London, Facet
Publ. , 2002. - 174 p. 24 cm.
ISBN 1-85604-424-6

Örökzöld téma: az együttműködés

Az együttműködés örökzöld téma. Érdeklődéssel olvasunk tehát mindent, ami kérdéseit részletekbe menően tárgyalja. Brit kollégáink tapasztalatai különösen hasznosak lehetnek. A szerkesztők, *Pilling* és *Kenna* szerint az egyetlen monográfiaként vagy egyes tanulmányait önálló eszkézként, külön-külön is olvasható cikkgyűjtemény középpontjában ugyanis alapvetően Nagy-Britannia áll, bár némi nemzetközi tekintést is kapunk.

Az első fejezetben a British Library együttműködési és partner programját (*British Library's Co-operation and Partnership Programme*, weboldala a *Concord*, <http://www.bl.uk/concord>) ismerjük meg.

A második fejezetben szélesebb áttekintést kapunk a briteknél kialakult együttműködési formákról. Itt tudjuk meg, hogy egy 2000-ben készült felmérésben 31 könyvtári együttműködési kört találtak, amelyek tevékenysége az állományfejlesztéstől, a megőrzésen és a hozzáférés biztosításán át a bibliográfiai szolgáltatásokig és rekordcseréig terjed. Tizennégy konzorcium nemzeti, 17 regionális hatósugarú volt. A konzorciumok magja egy már korábban is meglévő, megállapodott együttműködés. Az együttműködési formák egy része annyira régi, hogy már az 1920-as 30-as évek óta megvan. Tizenkét konzorcium keletkezett 1990 előtt, és ezek mind önfenntartók. A kilencvenes években létrejött öt konzorcium is önfenntartó. Az 1997 óta alakuló együttműködések a fejlettség különböző szintjén állnak. A konzorciumok kétharmada aktív használója az információs és kommunikációs technológiáknak. Az 1997 utáni 11 konzorciumból tíz technológiai alkalmazásokkal és fejlesztésekkel foglalkozik. Konzorciumi keretben jelenleg nincs számottevő együttműködés a nem-könyvtári intézményekkel. A különböző könyvtártípusok közötti együttműködés feljövőben van, főként regionális szinten. A növekvő külső finanszírozási források azonban általában egy-egy szektorra korlátozódnak, így gátolják a nem-könyvtári intézményekkel való és a könyvtártípusok közötti együttműködést.

A harmadik fejezet éppen a könyvtárak és a nem-könyvtári intézmények közötti együttműködés elősegítését középponti kérdésként kezelő *Council for Museums, Archives and Libraries*, rövid nevén a *Resource* szerepét mutatja be. A negyedik fejezet az utóbbi évek regionális együttműködéseit vizsgálja. A régió szónak sok, egymástól eltérő jelentése van. Az Európai Unió régiófogalmához legközelebb az a ki-

lenc földrajzi övezet áll, amelyet nemrégiben határoztak meg. E kilenc régió, valamint Skócia, Wales és Észak-Írország alkotnak rendszert. A hagyományos felosztás ugyanakkor ettől eltér. A regionális könyvtári rendszerek ugyanis 1931 óta működtek.

Az ötödik fejezet a felsőoktatási könyvtárak együttműködését mutatja be, különös tekintettel az olyan szervezetekre, mint a *CURL (Consortium of University Research Libraries, az Egyetemi Tudományos Könyvtárak Konzorciuma)* vagy a *SCONUL (Standing Conference of National and University Libraries, a Nemzeti és Egyetemi Könyvtárak Állandó Értekezlete)*.

Az állománymegőrzéssel foglalkozó, hatodik fejezet brit és nemzetközi, a nem-könyvtári intézményekkel való és a könyvtártípusok közötti együttműködések egyaránt bemutat. Ezen a téren kiemelke-

dik a *Resource* szerepe. Egy osztott nemzeti archívum megteremtésében ugyanakkor a könyvtárak és a levéltárak voltak a kezdeményezők.

Nyilvánvalóan kulcsfontosságúnak kell tekintünk az elektronikus eszközökkel megvalósuló együttműködést tárgyaló, hetedik fejezetet. Ebből emeljük ki az együttműködésben történő digitalizálás bemutató alfejezetet.

A nyolcadik fejezet talán az együttműködés leginkább nélkülözhetetlen eleméről a (közös) finanszírozásról szól. A kilencedik fejezet a nemzetközi tekintést nyújtja.

Az irodalomjegyzékek az egyes fejezetek végén találhatóak. A kötet végén rövidítések jegyzéke, a témába vágó weboldalak listája és tárgymutató található.

Koltay Tibor

Prognózis a természet- és alkalmazott tudományi folyóiratok hordozóiról. – A 2004 márciusában Firenzében tartott konferencián a British Libraryt képviselő szakember táblázatban adott prognózist a természet-, a műszaki és az orvostudományi területek folyóiratairól. Eszerint már ma mintegy 50%-uk rendelkezik a papír mellett elektronikus változattal. 2015-re ezek aránya eléri a 95%-ot, miközben a csak papíron megjelenő időszakos kiadványok aránya néhány százalékra fog csökkenni. Csaknem az egész időszakon keresztül a hibrid, vagyis a mind papíron, mind pedig elektronikus formában hozzáférhető kiadványok lesznek többségben – miközben a csak elektronikus változat 2015 után dominánssá válik, s 2020-ra már kétharmados arányt érhet el.

(KIT hírlevél, 2004. 18. sz. május 5.)